

υποδράση

9.5

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Μουσείο
Μπενάκη

110ο Δημοτικό Σχολείο
Αθηνών

Χαλί πετά, ιστορία αρχινά!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 3

Στόχοι, σελ. 4

Δράσεις, σελ.6

Μαθησιακοί πόροι-Μέθοδοι και τεχνικές, σελ. 7

Δράση διαπολιτισμικού χαρακτήρα, σελ. 8

Αξιολόγηση, σελ. 10

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 110ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών

Τάξη: ΣΤ΄

Αριθμός μαθητών: 19

Αριθμός αλλοδαπών μαθητών: 11

Αριθμός παλιννοστούντων μαθητών: 2

Χώρες προέλευσης των αλλοδαπών μαθητών και παλιννοστούντων μαθητών: Αλβανία, Γεωργία, Πολωνία, Συρία

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται: Υπάρχουν τρεις μαθητές μεικτής καταγωγής, όπως Ελληνοπολωνέζα, Συριοπολωνός και Αλβανορώσσος που έχει ελληνική ιθαγένεια. Ένας από τους μαθητές αντιμετωπίζει μαθησιακές δυσκολίες αλλά η κοινωνικοποίηση του είναι άριστη, καθώς και η συμμετοχή του σε οτιδήποτε εξωσχολικό και καλλιτεχνικό/δημιουργικό στα πλαίσια του σχολείου.

Όνομα εκπαιδευτικού: Μάρω Μαυρομάτη-Καλλία.

Μουσείο Μπενάκη: Συλλογές Ισλαμικής Τέχνης

Αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Χαλί, Χρηστικά αντικείμενα, Διακοσμητικά αντικείμενα (Κοινό παρανομαστή όλων αυτών αποτέλεσαν τα διακοσμητικά μοτίβα που φέρουν, τα αραβουργήματα).

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Συχνά χρηστικά αντικείμενα «κουβαλούν» την πολιτισμική ταυτότητα αυτών που τα χρησιμοποιούν. Όλοι χρειαζόμαστε να εξυπηρετούμε τις ανάγκες μας αλλά και να διατηρούμε την ταυτότητα μας. Τα αντικείμενα συχνά προσφέρουν και τα δύο.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού: Φωτεινή Γραμματικού

Εικόνα 1. Σχεδιασμός αραβουργημάτων στο σχολείο

Εικόνα 2. Με τη μουσειοπαιδαγωγό στο σχολείο

Στόχοι

- Γνωστικοί:
 - Γνωριμία με τον πολιτισμό του Ισλάμ
 - Γνωριμία με την θρησκεία του Ισλάμ
 - Αναγνώριση χαρακτηριστικών στοιχείων του ισλαμικού πολιτισμού μέσα από λαϊκά αραβικά παραμύθια
 - Γνωριμία με τα αραβουργήματα
 - Σχεδίαση αραβουργημάτων
 - Ξενάγηση στο Μουσείο
- Συναισθηματικοί:
 - Έκφραση προσωπικού συναισθήματος
 - Αναφορά προσωπικών αναγκών
 - Αναφορά στις προσωπικές ρίζες
- Κινησθητικοί:
 - Χρήση ζωγραφικής
 - Αναζήτηση αντικειμένων και πληροφοριών μέσα στο Μουσείο
 - Δημιουργία κολάζ/χαλιού από τα αραβουργήματα των μαθητών
 - Ολοκλήρωση κολάζ/χαλιού από τα αντικείμενα ιδιαίτερης συναισθηματικής αξίας των μαθητών
- Παιδαγωγικοί:
 - Προσωπική εμπλοκή των μαθητών
 - Έκφραση ιδιαίτερης ταυτότητας κάθε μαθητή
 - Καλλιέργεια συζήτησης
 - Καλλιέργεια ακρόασης
 - Κοινή δημιουργία
 - Ομαδική εργασία
 - Ψυχαγωγία

Σύνδεση με πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα συνδέεται με το επίσημο Πρόγραμμα Σπουδών, γιατί καλύπτει θέματα παγκόσμιας γεωγραφίας, θρησκευτικών, συγκεκριμένα της θρησκείας του Ισλάμ (μελέτη άλλων θρησκειών), καθώς και γεωμετρίας, αφού οι μαθητές χρησιμοποίησαν γεωμετρικά όργανα και σχεδίασαν γεωμετρικά σχήματα, ώστε να δημιουργήσουν τα δικά τους αραβουργήματα.

Εικόνα 3. Με τη μουσειοπαιδαγωγό στο μουσείο.

Εικόνα 4. Συμπλήρωση φύλλων εργασίας στο μουσείο.

Εικόνα 5. Συμπλήρωση φύλλων εργασίας στο μουσείο.

Δράσεις

- Παρακολούθηση ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», 14 Ιανουαρίου 2012, Ξενοδοχείο Τιτάνια, Αθήνα.
- Συναντήσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και μουσειοπαιδαγωγού.
- Τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία εκπαιδευτικού και μουσειοπαιδαγωγού.
- Επίσκεψη της εκπαιδευτικού στο μουσείο ώστε να δει τα εκθέματα και να παρακολουθήσει την ξενάγηση.
- Έρευνα της εκπαιδευτικού στο διαδίκτυο.
- Επίσκεψη της μουσειοπαιδαγωγού στο σχολείο με σκοπό τη δημιουργία αραβουργημάτων από τους μαθητές (χρησιμοποιήθηκε εποπτικό υλικό καθώς και βιβλία από τη βιβλιοθήκη του μουσείου).
- Εκπαιδευτικές δράσεις στο σχολείο:
 1. εικαστική δράση μαθητών με τη δημιουργία αραβουργημάτων.
 2. κολάζ μαθητών για το «Χαλί της Τάξης».
- **Διάρκεια δράσης συνολικά:** από 16 Μαΐου έως 30 Μαΐου 2012.
- **Αναλυτικό Πρόγραμμα:**

Τετάρτη 16/5: ανάγνωση αραβικών λαϊκών παραμυθιών, εντοπισμός στοιχείων για το Ισλάμ με αφορμή τα παραμύθια. Οι μαθητές καταγράφουν τρία πράγματα που θα έπαιρναν μαζί τους αν χρειαζόταν να αφήσουν το σπίτι τους σε 5 λεπτά.

Πέμπτη 17/5: επίσκεψη της μουσειοπαιδαγωγού Φωτεινής Γραμματικού στο σχολείο και δημιουργία αραβουργημάτων από τους μαθητές.

Τετάρτη 23/5: επίσκεψη των μαθητών της Στ' τάξης στο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, ξενάγηση από τη μουσειοπαιδαγωγό και ομαδοσυnergατική διδασκαλία μαθητών με τη βοήθεια του φύλλου εργασίας.

Πέμπτη 24/5 - Τετάρτη 30/5: προετοιμασία και δημιουργία κολάζ/χαλί της τάξης.

Μαθησιακοί πόροι

1. Παραμύθια των Αράβων (από τη σειρά Παραμύθια των Λαών), Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 1997.
2. Φύλλα εργασίας σχεδιασμένα από τη μουσειοπαιδαγωγό.
3. Βιβλία ισλαμικής τέχνης, ενδεικτικά:
 - Degeorge, G., and Porter, Y. *The Art of the Islamic Tile*, Paris, 2002.
 - Κατάλογοι χαλιών από το Αζερμπαϊτζάν.
4. Ένα χαλί σε μικρή διάσταση.
5. Ένα ξύλινο κουτί με ένθετη γεωμετρική διακόσμηση.

Μέθοδοι και τεχνικές

1. Θύελλα ιδεών.
2. Τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος, όπως χρήση μιας συνθήκης όπου οι μαθητές καλούνται να 'δράσουν' άμεσα βάση αυτής, ομαδική καταγραφή στοιχείων σε χαρτόνια, ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών χρησιμοποιώντας το προσωπικό στοιχείο/ προσωπική εμπειρία.
3. Όλος ο σχεδιασμός του προγράμματος αποτελεί μία ενότητα, μία κυκλική πορεία που ξεκινάει από το μακρινό για να φτάσει στο οικείο και προσωπικό. Η χρήση ξένων στοιχείων μας οδηγεί στην προσέγγιση του εαυτού μας.
4. Ανάπτυξη κριτικής σκέψης.
5. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία στο μουσείο.
6. Καλλιέργεια ενσυναίσθησης.

Δράση διαπολιτισμικού χαρακτήρα

Οι δύο βασικοί στόχοι του προγράμματος ήταν η γνωριμία με τον πολιτισμό και την τέχνη του Ισλάμ αλλά κυρίως η δημιουργία ενός «χαλιού» που να εμπεριέχει στοιχεία των διαφορετικών ταυτοτήτων των μαθητών. Τελικά το αποτέλεσμα ήταν λίγο διαφορετικό από το αναμενόμενο αλλά πολύ συγκινητικό και ουσιαστικό.

Από τους μαθητές ζητήθηκε να φέρουν από ένα έως τρία σημαντικά αντικείμενα (όπως φωτογραφίες, ζωγραφιά ενός αγαπημένου αντικειμένου, ένα κείμενο που να μιλάει για κάτι που θέλουν να έχουν πάντα μαζί τους κλπ.). Αυτά που έφεραν στην τάξη (μαζί με τις ιστορίες που ακολουθεί κάθε αντικείμενο) ήταν πολύ προσωπικά και πράγματι, το κάθε παιδί παρέδωσε ένα κομμάτι της ταυτότητας του, της ρίζας του. Κάποιοι αναφέρθηκαν στην εθνική τους ταυτότητα, άλλοι καθόλου. Όμως όλοι μοιράστηκαν με τους συμμαθητές τους ένα κομμάτι από τις ρίζες τους, είτε αυτό είναι οι πρόγονοι και οι συγγενείς τους, είτε η ιδιαίτερη πατρίδα τους, είτε οι φίλοι τους, είτε απλώς ένα κομμάτι των συναισθημάτων τους.

Βασικός στόχος των δραστηριοτήτων υπήρξε η ελεύθερη έκφραση των μαθητών και η ανταλλαγή ιστοριών, απόψεων και συναισθημάτων. Αρχικά, μέσα από το μυθικό και το παραμυθένιο, οι μαθητές της τάξης, που κατάγονται σχεδόν αποκλειστικά από Ευρωπαϊκές χώρες και από χριστιανικά δόγματα, ήρθαν σε πρώτη επαφή με έναν άλλο πολιτισμό, διαφορετικό από αυτούς που έχουν συνηθίσει. Ερχόμενοι σε επαφή με ισλαμικά έργα τέχνης, γνώρισαν καλύτερα τον τρόπο ζωής και κάποιες από τις βασικές αξίες και συνήθειες του πλούσιου ισλαμικού πολιτισμού. Η προσωπική τους προσπάθεια να φτιάξουν αραβουργήματα, καθώς και η δημιουργία ενός «χαλιού» φτιαγμένου αποκλειστικά από τα δικά τους αραβουργήματα και ιστορίες, έκαναν το γνωστικό αυτό ταξίδι κάτι πολύ προσωπικό. Θα ήθελα να σημειώσω εδώ την πρόταση της τάξης να βάλουμε στο χαλί την ομαδική φωτογραφία της τάξης. Το χαλί μας, οι κόσμοι μας, οι πολιτισμοί μας, η Γη μας.

Εικόνα 6. Δημιουργία του «χαλιού» της τάξης με κολλάζ.

Εικόνα 7. Το «χαλί» της τάξης με αραβουργήματα, φωτογραφίες, κείμενα και ζωγραφιές των παιδιών.

Εικόνα 8. Λεπτομέρεια του χαλιού της τάξης.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές συμμετείχαν με ενθουσιασμό και ανταποκρίθηκαν σε όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν εντός και εκτός τάξης. Τα παιδιά έμειναν πολύ ικανοποιημένα από την ξενάγηση στο μουσείο και κυρίως από την «εργασία» που τους ανατέθηκε από τη μουσειοπαιδαγωγό κατά την επίσκεψή της στο σχολείο και στη συνέχεια από τη δική τους επίσκεψη στο μουσείο.

Τα παιδιά σίγουρα κέρδισαν από αυτή τη στοχευμένη δράση, καθώς υπήρξε έγκαιρος και κατάλληλος προγραμματισμός, ώστε να κερδηθεί το ενδιαφέρον τους και στη συνέχεια η οικειοθελής συμμετοχή τους.

Το πρόγραμμα θα μπορούσε να διευρυνθεί, αν δεν υπήρχαν σημαντικές εκκρεμότητες της εκπαιδευτικού και των μαθητών σε άλλα προγράμματα. Αν και οι μαθητές πρόλαβαν να έρθουν σε επαφή μόνο με βασικά στοιχεία του Ισλάμ και δεν εμβάθυναν ιδιαίτερα σε γνωστικό επίπεδο, ως εκπαιδευτικός και συνοδός τους, θεωρώ πως η πλειοψηφία αποκόμισε κάποιες βασικές γνώσεις για το Ισλάμ και την τέχνη του. Το γεγονός ότι οι μαθητές ενεπλάκησαν συναισθηματικά και δημιουργικά βοήθησε στην πνευματική τους ετοιμότητα σε νέες πληροφορίες. Πάνω απ' όλα, όμως, τους δόθηκε η ευκαιρία να εκφραστούν, να μοιραστούν και να δημιουργήσουν κάτι πολύ δικό τους και μοναδικό.

Τέλος, η συνεργασία μουσειοπαιδαγωγού-εκπαιδευτικού εμπλούτισε τις ιδέες μας, αλλά και αύξησε τη δημιουργική μας διάθεση. Όταν υπάρχει καλή επικοινωνία και θέληση για δημιουργία, τότε είναι πολύ ωραίο και αναζωογονητικό να δουλεύουν οι άνθρωποι σε ομάδες.

Η μοναδική δυσκολία που προέκυψε ήταν το κόστος της εκδρομής (3 ευρώ σε κάθε μαθητή για το πούλμαν). Το σχολείο αναγκάστηκε να πληρώσει μεγάλο μέρος του κόστους, ώστε να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές στην επίσκεψη στο μουσείο.